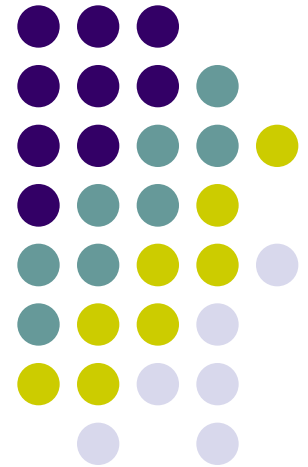

Platební styk

JUDr. Dana Šramková, Ph.D., MBA

Obsah prezentace

1. ČNB a její role
2. Pojem „platební styk“ a systém pr. regulace
3. Hotovostní platební styk a omezení plateb v hotovosti
4. Bezhotovostní platební styk
5. Odpovědnost a řešení sporů (FA, FIN-NET)
6. Kde získat více informací?

(Červeně označené pasáže či klíčová slova v prezentaci poukazují na další témata možná/vhodná ke zpracování)

1.

Česká národní banka

cíl, postavení, dohled

Česká národní banka

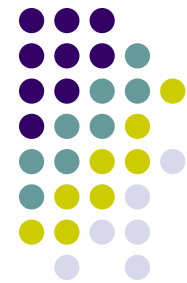

Evolutione centrálního bankovníctví (CS)

- 1919 Bankovní ústav při MF
- 1925 Národní banka Československá
- 1939 Národní banka pro Čechy a Moravu
- 1944 Československý měnový úřad v Londýně
- 1945 Národní banka československá
- 1950 Státní banka československá
- 1993 ČNB a NBS

1. Rektor MU, 1. Guvernér NBČS, Ministr financí 5 vlád

KDO JE TO ?

KAREL ENGLIŠ

- *"Kdo sloužíš vlasti, odměny nečekej."*
- 17.srpna 1880 v Hrabyni u Opavy
- zemřel 13.června 1961 v Hrabyni u Opavy
- Sociální politika (1916)
- Theorie statistiky a spotřebního hospodářství (1917)
- Základy hospodářského myšlení (1922)
- Soustava národního hospodářství (1938)

Základní charakteristika ČNB

- Právní forma: osoba veřejného práva sui generis
- Vznik: ze zákona, k 1.1.1993, rozdělením SBČS
- Ústřední banka České republiky
- Od 1.4.2006 **orgán sjednoceného dohledu** nad **finančním trhem** s kompetencemi správního úřadu
(viz zákon č. 57/2006 Sb.)
- Sídlo: Praha
- Pobočky: 7 (v Praze, Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě)

CÍ ČNB

- **Hlavní cíl:**

péče o cenovou stabilitu - podle článku 98 Ústavy ČR a zákona č.6/1993 Sb., o ČNB, ve znění pozdějších předpisů (x dříve: stabilita měny)

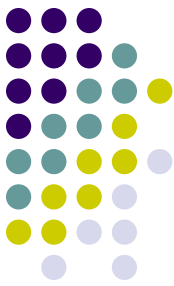
- Jak ČNB tento cíl naplňuje?

- Dosažení a udržení cenové stability, tj. **vytváření nízkoinflačního prostředí v ekonomice** ► vytváření podmínek pro udržitelný hospodářský růst

(stanovení inflačních cílů, http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html);

- ČNB ze zákona **podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády** (**vedlejší cíl**), pokud není v rozporu s cílem hlavním;
- **Nezávislost** je předpokladem účinnosti měnových nástrojů vedoucích k cenové stabilitě (viz dále).

Postavení ČNB

- Centrální banka je:
  - **ústřední bankou České republiky;**
  - právníckou osobou, která má postavení veřejnoprávního subjektu (veřejnoprávní korporace);
  - součástí **Evropského systému ústředních bank** (http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/ecb_escb/ <http://www.ecb.int/home/html/index.en.html>);
  - **správcem měny a výlučnou emisní institucí;**
  - **bankou bank v její působnosti;**
  - **správcem účtů státu** (např. FÚ), kód banky **0710**;
  - správcem měnové rezervy v devizových prostředcích a ve zlatě;

Postavení ČNB - pokračování

- **provozovatelem systémů pro mezibankovní platební styk;**
- **subjektem plnicím funkci registru bank**, zastoupení zahraničních bank a finančních institucí vykonávajících bankovní činnosti na území České republiky;
- **subjektem dávajícím do oběhu státní dluhopisy;**
- koordinátorem rozvoje bankovního informačního systému a v neposlední řadě
- subjektem, kterému jsou zákonem svěřeny kompetence správního úřadu (obdobně jako ústřední správní úřady je ČNB **oprávněna vydávat** sekundární normativní **právní akty** a metodické pokyny heteronomní povahy).

Role ČNB v platebním styku

- určuje měnovou politiku;
- vydává bankovky a mince;
- řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank, pečuje o jejich plynulost a podílí se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů a na jejich dalším rozvoji;
- vykonává **bankovní dohled** nad činností bank, poboček zahraničních bank a konsolidačních celků, jejichž součástí je banka se sídlem v České republice, a pečuje o bezpečné fungování a účelný rozvoj bankovního systému v České republice;
- s účinností od 1.4.2006 – ČNB jako **orgán sjednoceného dohledu nad fin. Trhem.**

ČNB jako normotvůrce

- Česká národní banka stanoví **vyhláškami** mj.
  - a) nominální hodnoty, rozměry, hmotnost, materiál, vzhled a další náležitosti bankovek a mincí a jejich vydání do oběhu,
  - b) ukončení platnosti bankovek a mincí a způsob a dobu jejich výměny za jiné bankovky a mince.

ČNB jako předkladatel Z

- ČNB **spolu s MF ČR** připravuje a předkládá vládě návrhy Z v oblasti měny a peněžního oběhu...
- ČNB spolupracuje s MF ČR na přípravě návrhů Z v oblasti... platebního styku, regulace vydávání elektronických peněz...

ČNB a hospodářská politika vlády

ČNB ze zákona

**podporuje obecnou hospodářskou
politiku vlády (vedlejší cíl),**

pokud není v rozporu s cílem hlavním.

Nezávislost ČNB

Personální
Institucionální
Funkční
Finanční

Role komerčních (obchodních) bank

- finanční zprostředkování (obchody s penězi na finančním trhu);
- **realizace platebního styku** (s výnosy zejména ve formě „**poplatků**“ a provizí za bankou provedené služby v oblasti platebního styku);
- **emise bezhotovostních peněz** (jedná se o funkci bankovního sektoru jako celku, základ emise bezhotovostních peněz spočívá v procesu multiplikace bankovních depozit)

Dohled vykonávaný ČNB: kontrola dodržování pravidel

- Obecně: dohled nevykonává jen ČNB, ale v širším smyslu též např. auditoři
- Konkrétně ČNB:
  - Podmínky vstupu do odvětví (např. ne/udělení licence...)
  - Stanovení a prověřování zákl. povinností (např. u bank)
  - Povinné pojištění vkladů (je-li stanoveno Z)
  - Úvěry věřitele poslední instance

Členění dohledu

- Dohled na dálku:
  - Monitorování
  - Prověřování pravidelně zasílaných údajů
  - Levný, ale méně efektivní než:
- Dohled na místě:
  - Detailní (lze i adekvátnost operací, úroveň řízení rizik)
  - Interval prověrek závisí např. na „finančním zdraví“ bank
  - Umožňuje prověřit daný subjekt podrobněji

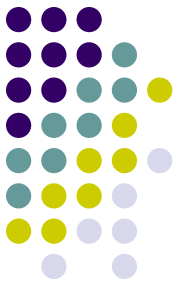
ČNB a FINANČNÍ ARBITR

- Prijme-li Česká národní banka podnět k zahájení řízení z moci úřední ve věci porušení povinnosti poskytovatele podle z. o platebním styku:
  - odpoví na něj do 60 dnů ode dne, kdy podnět přijala, i když o to ten, kdo podnět podal, nepožádal
- +
- jestliže to připadá v úvahu, informuje jej Česká národní banka zároveň o možnosti mimosoudního řešení sporů mezi uživateli a poskytovateli podle Z o FA (viz dále).

FA rozhoduje spory

(§ 1 Z o FA):

1. mezi poskytovateli platebních služeb a uživateli platebních služeb při poskytování platebních služeb nebo
  2. mezi vydavateli elektronických peněz a držiteli elektronických peněz při vydávání a zpětné výměně elektronických peněz,
  3. a **nově též ze spotřebitelských úvěrů a**
  4. kolektivního investování
- pokud je jinak k rozhodnutí tohoto sporu dána pravomoc českého soudu;
  - sjednání rozhodčí smlouvy nevylučuje pravomoc arbitra;
  - arbitr usiluje především o to, aby byl spor vyřešen smírně.

Finanční arbitr - obecně

•
Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi
www.finarbitr.cz

• FA: **Mgr. Monika Nedelková**

• Zástupce FA:
JUDr. Petr Scholz, Ph.D.

Dříve: Dr. Ing. František Klufa (2.)
JUDr. Ing. Otakar Schlossberger, Ph.D. (1.)

Finanční arbitr - pokračování

- **smírčí orgán rozhodující spory v oblasti plateb. styku**
- vztah k ČNB
- **nezávislost** (X „finanční ombudsman“ ČS, KB, Pošt. spoř.)

- + bezplatnost a rychlost řízení, vykonatelnost nálezu FA
- - možnost soudního přezkumu rozhodnutí

- mezinárodní spolupráce a **sdružení FIN-NET:**
  - Cross-Border Out-of-Court Complaints Network for Financial Services in the European Economic Area
  - (http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/members_en.htm)

2.

Pojem

platební styk

a systém jeho právní regulace

Pojem „platební styk“

- Ačkoliv s pojmem platební styk operuje řada různých právních předpisů, jeho komplexní definici *expresis verbis* žádný z nich neobsahuje.
- Co si tedy pod tímto termínem představit?

Pojem „platební styk“

- dle ekonomů

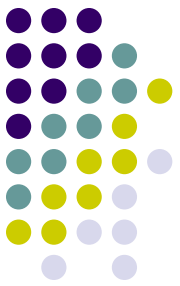
- Platební styk v širším slova smyslu:

„systém organizovaný bankami a finančními institucemi, který umožňuje hotovostní i bezhotovostní finanční přesuny mezi jednotlivými subjekty hospodářského života – fyzickými i právníckými osobami“.

viz Marvanová, M., Houda, M. a kol.: Platební styk (aneb platební a zajišťovací instrumenty ve vnitřním a zahraničním obchodě). Brno, E.P.B.K. 1993, s. 14

Pojem „platební styk“

- dle ekonomů - pokračování

- Podle jiné definice platebním stykem rozumíme

„systém organizovaný bankami a finančními institucemi sloužící k finančním přesunům mezi subjekty ekonomiky a soubor postojů (postupů a dokumentů), pomocí nichž se tyto přesuny uskutečňují“.

Pojem „platební styk“

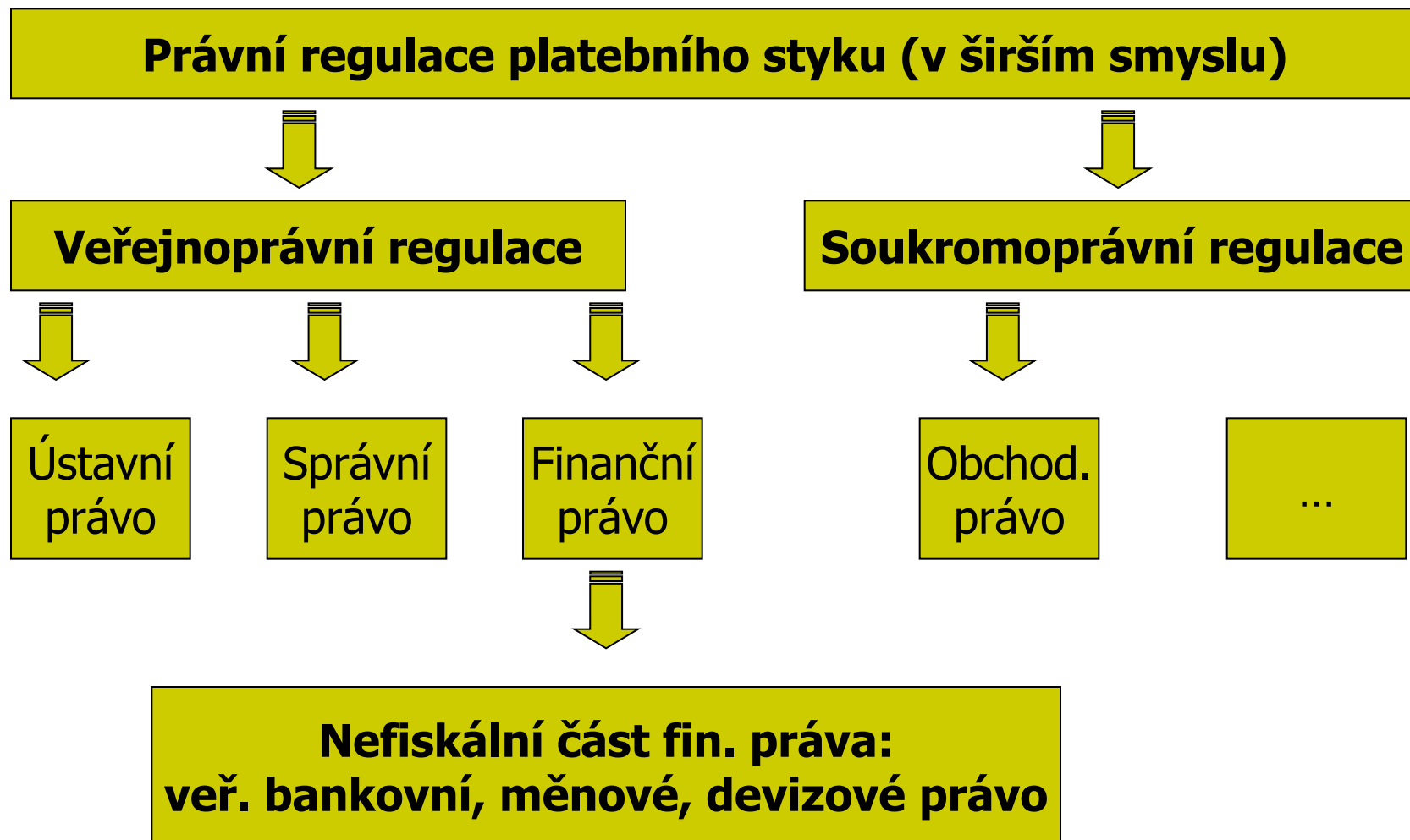
v právním pojetí

- V některých případech chápán poněkud užěji, a to především jako:

platební styk bezhotovostní, případně v hotovostní formě pouze jako tzv. částečně hotovostní platební styk.

System právní regulace platebního styku

System právní regulace platebního styku - doplnění

Chceme-li získat komplexní pohled na danou problematiku, je třeba vzít v úvahu mj. také:

- ochranu ze strany norem práva trestního (trestné činy hospodářské - proti měně)
- aktuální úpravu na úrovni mezinárodní

3.

Regulace

hotovostního

platebního styku

Měna

- Tento pojem znamená:
  - konkrétní formu nebo druh **peněz**,
  - *konkrétní soustavu peněz zavedenou v určitém státě a systematicky upravenou právním řádem tohoto státu.*

Právní aspekty peněz

Právní podstatu peněz vyjadřují tři vzájemně provázané elementy:

1. Peněžní jednotka
2. Peněžní suma (částka)
3. Znak peněz:
  - Věc (§ 118 odst. 1 ObčZ)
  - Právní prostředek placení na území daného státu
  - **Platidla**, elektronické peníze ...

Platidla české měny

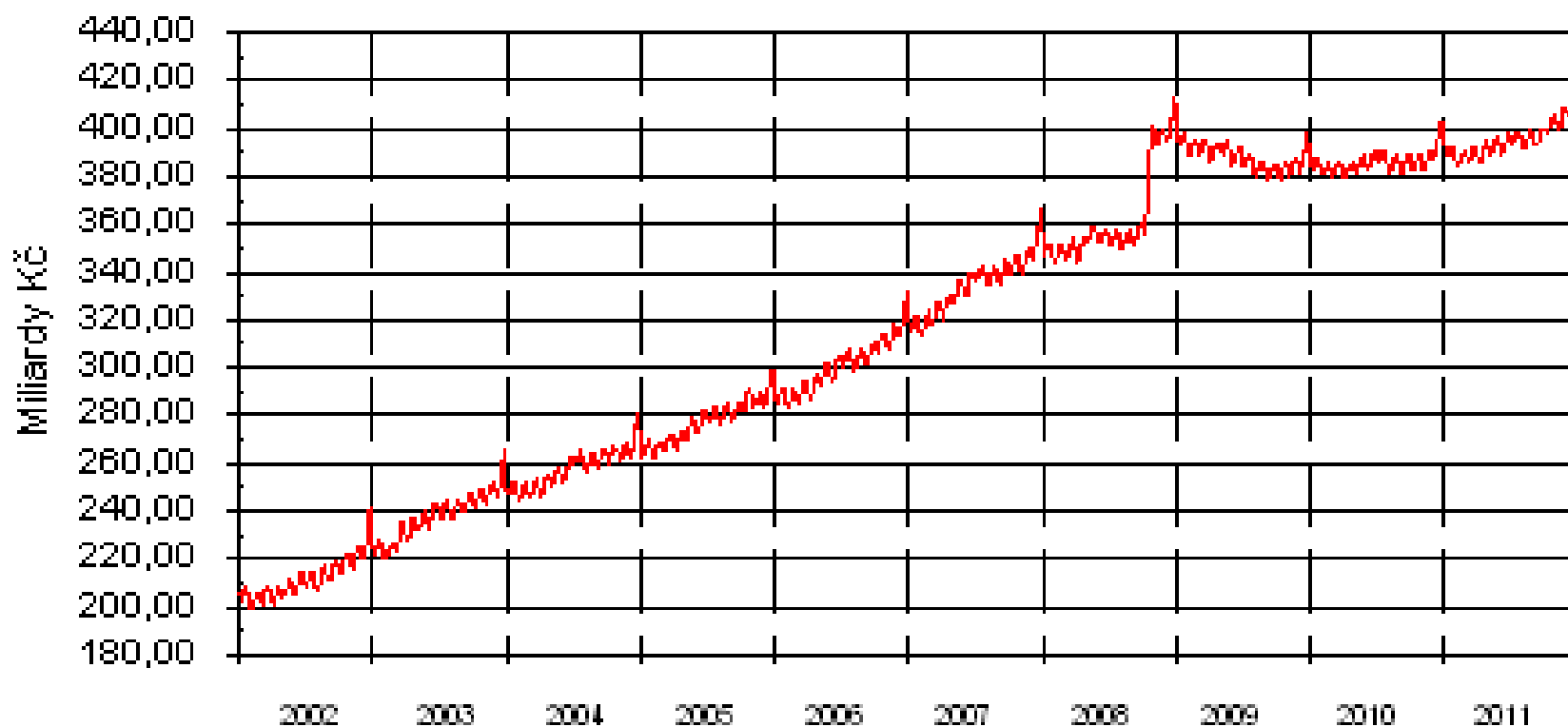
- Bankovky,
- oběžné mince,
- pamětní mince.

⇒ Platné bankovky a mince vydané ČNB jsou zákonnými penězi ve své nominální hodnotě při všech platbách na území České republiky.

Vývoj výše oběživa v ČR

Vývoj výše oběživa od 1.1.2002 do 31.12.2011

Struktura peněz v oběhu

ke dni 31.12.2011

	V oběhu v mil. Kč:	Podíl v %:	V oběhu mil. ks:
bankovky	400 302,3	97,2%	353,0
oběžné mince	10 630,9	2,6%	1 750,3
pamětní mince	1 019,5	0,2%	1,9

Oběžné mince

- Platná kovová platidla oběžné mince o šesti nominálních hodnotách
- Podzim 2008 - konec 50 h (vyhl. ČNB č. 174/2008 Sb.)

Oběžné mince - pokračování

- Ražba - v Bižuterii Česká Mincovna, a.s., Jablonec (dříve též Německo, Kanada)
- **Lícová strana** (revers – „lev“) a **rub** (avers)

- Významný též: tvar a materiál (slitina)
- Bližší podoba: vždy vyhláška ČNB

Pamětní mince

- Razí se z drahých kovů
- Obvykle se razí stříbrné mince (200 Kč)
  - např. u příležitosti vstupu České republiky do schengenského prostoru
(vyhl. ČNB č. 101/2008 Sb.)
- Unikátní **pamětní zlaté mince** (2000 Kč až 10 000 Kč):
  - celozlaté či zajímavé např. kombinací stříbra o ryzosti 999/1000 - mezikruží a zlata o maximální ryzosti 999,9/1000 - střed mince (viz vyhl. ČNB č. 163/2004 Sb.)
- Dále <http://www.cnb.cz/cs/platidla/numismatika/>, k drahým kovům též viz www.puncovniurad.cz

Bankovky

- V současné době jsou v oběhu bankovky o sedmi nominálních hodnotách
  - od 100 Kč po 5 000 Kč
  - Podzim 2008 - konec 20 Kč (vyhl. ČNB č. 173/2008 Sb.)
  - Jaro 2011 – konec 50 Kč (vyhl. ČNB č. 21/2011 Sb.)

- Bankovka:
  - lícní strana (vyobrazena osobnost),
  - rubová strana,
  - nepotištěná část – tzv. kupon.

Bankovky - pokračování

- Bližší podoba: vždy vyhláška ČNB
- Nejvyšší četnost: nominál 1000 Kč
- Dne 1. dubna 2008 byly vydány do oběhu bankovky po 1 000 Kč vzoru 2008
  - vyhl. ČNB č.100/2008 Sb.
  - mezin. ocenění Bankovka roku
(<http://www.novinky.cz/clanek/152177-ceska-tisicovka-se-stala-svetovou-bankovkou-roku.html>)
- <http://www.cnb.cz/cs/platidla/bankovky/>

Oběh bankovek a mincí

- **Nucený oběh bankovek a oběžných mincí:**
§ 16 zákona č. 6/1993 Sb., o ČNB
- **Podrobnější úpravu** přijímání peněz a nakládání s nimi obsahuje
  - Zákon č. **136/2011** Sb., o oběhu bankovek a mincí a prováděcí vyhl. ČNB č. **274/2011** Sb.
  - (do 30.6.2011 vyhláška ČNB č. 37/1994 Sb.)

Oběh bankovek a mincí

- pokračování

- Oprávnění ČNB **prohlásit za neplatné a stáhnout z oběhu** bankovky a mince, které ČNB vydala
  - s tím, že jejich nominální hodnotu uhradí výměnou za jiné nově vydané bankovky a mince
  - viz § 19 zákona č. 6/1993 Sb., o ČNB
- Příklady:
  - vyhláška ČNB č. 2/2007 Sb.: ukončení platnosti **bankovek vzor 1993**
  - vyhláška ČNB č. 79/2003 Sb.: ukončení platnosti **mincí po 10 a 20 haléřích**
  - ... **viz výše** (50 haléře, 20 korunové bankovky)

Oběh bankovek a mincí - pokračování

- **Odmítání tuzemských peněz bez zákonného důvodu**
  - trestný čin: ohrožování oběhu tuzemských peněz (viz § 239 odst. 2 tr.zák.)
- **Zákonné důvody** – omezení co do:
  - **Kvality** a/nebo
  - **Kvantity** (viz dále)

Ad Kvalita: Peníze opotřebované a poškozené

- Zhoršení kvality původně bezvadných bankovek i mincí:
  - „přirozenou cestou“ v rámci oběhu (tzv. **opotřebování**)
  - jiným způsobem (tzv. nestandardní **poškození**)

- Bankovky a mince opotřebované oběhem ČNB stahuje z oběhu, ničí je a nahrazuje bankovkami a mincemi novými.

Peníze opotřebené a poškozené - pokračování

- Fyzické osoby mohou přijetí oběhem opotřebených nebo poškozených zákonných peněz odmítnout.
- Právnícké osoby přijímají i zákonné peníze opotřebené oběhem, pokud se jimi platí a pokud jsou **celé** a **celistvé**.

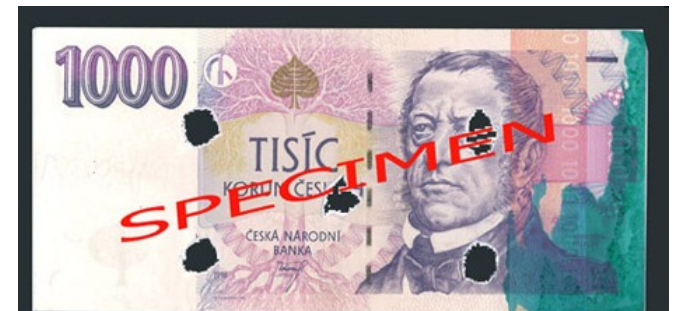
Zvláštní případy znehodnocení

- Nestandardní poškození
- Bankovky, které jsou perforovány (proděravěny) velkými otvory nebo přetištěny některým z textů "SPECIMEN", "VZOR", "VZOR zkušebna platidel ČNB" nebo "CHYBOTISK zkušebna platidel ČNB,,

- Budou odebrány bez náhrady

Pozměněné bankovky a mince

- Specifický způsob úpravy pravých bankovek - např. **slepení částí dvou různých bankovek** či s **přesně vodorovně odříznutým horním nebo dolním okrajem** :

- jsou přibližně o 5-7 mm užší ("nižší"),
  - chybí jejich horní nebo dolní část,
  - bankovkám složeným z více částí chybí některá část mezi horním a dolním okrajem, které jsou k sobě přilepeny.
-
- Pozměňování peněz ve smyslu **§ 233 trestního zákona**
  - Bankovky jsou proto **odebírány** bankami a právníckými osobami **bez náhrady**

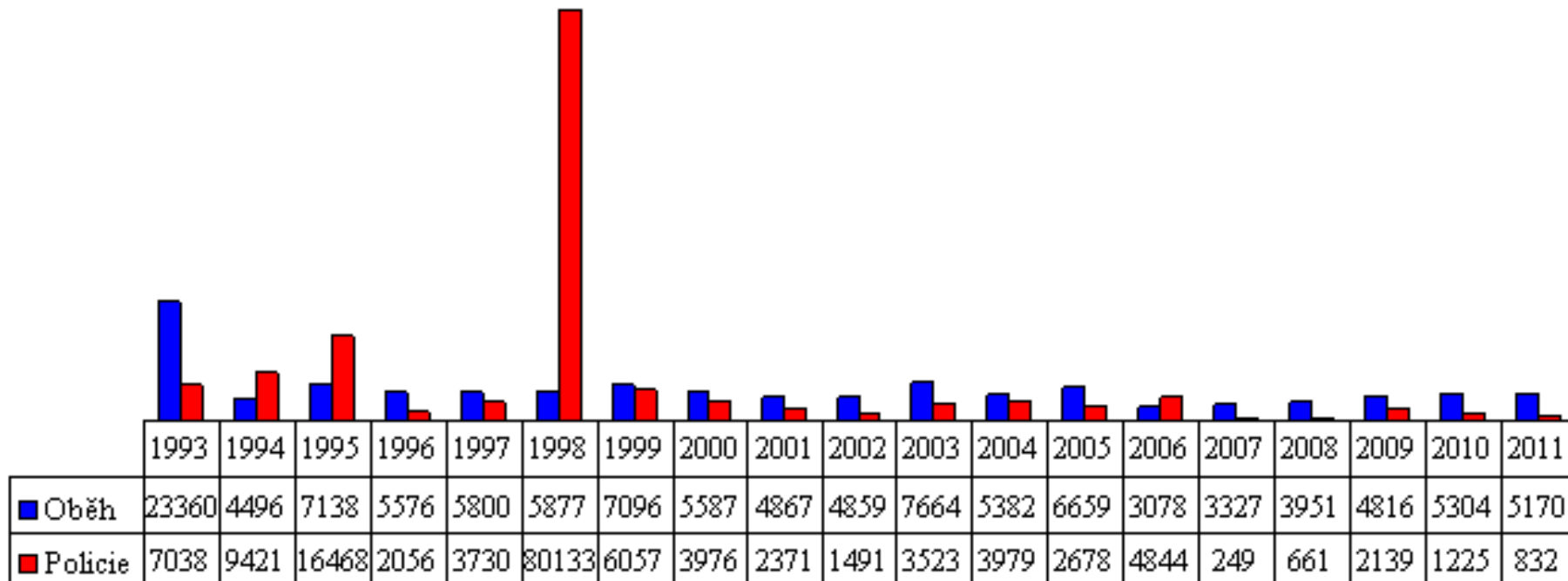

Výskyt padělaných a pozměněných peněz na území České republiky

Padělaná a pozměněná platidla zadržena v oběhu a policií v letech 1993 -2011

Počty kusů

Roky

Reprodukce – právní úprava

- Pro **reprodukcí bankovek**, mincí a jiných symbolů peněz :
  - Bankovky: § 13 zákona o oběhu bank. a mincí
  - Mince: § 14 zákona o oběhu bank. a mincí
    - (dříve vyhláška ČNB č. 553/2006 Sb.)
- vztahuje se na ni zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon.

Ad Kvantita: Pravidla pro přijímání mincí

- Mince přijímají bez omezení pouze Česká národní banka a jiné banky (s pokladnou).
- **Ostatní právnické a fyzické osoby mohou odmítnout přijetí:**
  - mincí nad 50 ks v jedné platbě,
  - platných českých pamětních mincí,
  - československých pamětních mincí.

Omezení plateb v hotovosti dle zákona č. 254/2004 Sb.

- **povinnost provádět vybrané nadlimitní platby bezhotovostním převodem**
- **„nadlimitní platby“**, jejichž výše přesahuje částku:
  - 350 tis. Kč (dříve 15 tis. EUR)
  - Do uvedeného limitu se započítávají *všechny platby v české i cizí měně provedené týměž poskytovatelem platby témuž příjemci platby v průběhu jednoho kalendářního dne.*
- výjimka - reálné kontrakty (viz judikatura)

Omezení plateb v hotovosti

negativní věcné vymezení

- **Omezení plateb v hotovosti se nevztahuje** na:
  - vklad peněžních prostředků v hotovosti na vlastní nebo cizí účet u peněžního ústavu, nebo jejich výběr;
  - platby daní a obdobných plateb (řeší § 163/3/b DŘ);
  - povinné platby vyplývající z pracovněprávních vztahů;
  - platby důchodů z důchodového pojištění a obdobné platby;
  - platby prováděné v době krizového stavu
  - platby určené k úschově peněz notářem;
  - **platby pojistného a výplat pojistného plnění ze soukromého pojištění;**
  - povinné hotovostní platby.

Omezení plateb v hotovosti

sankce od 19.8.2008

- FO: **přestupek**, pokuta až do výše 500.000 Kč (již není stanovena min. hranice).
- PO: **správní delikt**, pokuta až do výše 5 mil. Kč (již není stanovena min. hranice).
- Podstatné je, že **pokuta může být uložena nejen poskytovateli platby, ale i jejímu příjemci** (platí pro FO i PO)
- PO a podnikající FO neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila

4.

Regulace

bezhotovostního

platebního styku

Základní právní úprava

- S účinností do 31.10.2009:
  - zákon č. **124/2002** Sb., o platebním styku
- **S účinností od 1.11.2009:**
  - **Zákon č. 284/2009** Sb., o platebním styku
  - Právní vztahy mezi poskytovatelem a uživatelem se dnem nabytí účinnosti tohoto Z řídí tímto Z, i když vznikly přede dnem nabytí účinnosti tohoto Z.
  - Vznik těchto právních vztahů, jakož i jednotlivé nároky, které z těchto právních vztahů vznikly přede dnem nabytí účinnosti tohoto Z, se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Zákon o platebním styku

SYSTEMATIKA „NOVÉHO“ Z:

- **A: obecná ustanovení (vč. nové terminologie)**
- B: poskytovatelé platebních služeb a vydavatelé elektronických peněz
- C: platební systémy
- **D: Pr a Po při poskytování platebních služeb a vydávání el.peněz**
- E: správní delikty
- F: dohled
- společná a závěrečná ustanovení

ad A. Terminologie

- **Platební transakce:**
  - Vložení, výběr, převod peněžních prostředků
Peněž. prostředky svěřené instituci k provedení plat. transakce nejsou vkladem dle zákona o bankách
- **Peněžní prostředky:**
  - Hotovost, bezhotovost, el. peníze
- **Platební prostředky:**
  - Zařízení či mezi poskytovatelem a uživatelem dohodnuté postupy, kterými uživatel dává platební příkaz
- **Platební příkaz:**
  - Pokyn poskytovateli, v němž plátce nebo příjemce žádá o provedení platební transakce

- **Platební služba** – viz § 3 Z:
  - pojata poměrně široce;
  - různé druhy s návazností na různé požadavky pro povolení k činnosti plateb. Instituce;
  - např. i bezhotovostní obchody s cizí měnou (dříve v režimu deviz. licence dle deviz. Z).

Elektronické peníze

= peněžní hodnota, která:

- a) představuje pohledávku vůči tomu, kdo ji vydal,
- b) je uchovávána elektronicky,
- c) je vydávána proti přijetí peněžních prostředků za účelem provádění platebních transakcí a
- d) je přijímána jinými osobami než tím, kdo ji vydal.

ad D. Pr a Po při poskytování plat.služeb a vydávání el.peněz

● Smlouva o platebních službách:

- Každá smlouva, kdy se poskytovatel zavazuje uživateli poskytnout peněžní službu dle § 3 Z
- Není dán konkrétní smluvní typ dle SP, může být i innominát
- Obecně lze členit na:
  - **Rámcovou smlouvu** (transakce nejsou ve smlouvě jednotlivě určeny => širší info povinnosti)
  - **Smlouvu o jednorázové platební transakci** (jednotlivě určená/určené transakce, => méně předsmluvních info povinností)

Ne/možnost změn v neprospěch

- Poskytovatel a uživatel se **nemohou** dohodou odchýlit od ust. ZPS v neprospěch uživatele, pokud tento zákon nestanoví jinak.
- V případě platební transakce, kterou poskytovatel plátce nebo poskytovatel příjemce provádí v jiném než členském státě, nebo v případě platební transakce v měně, která není měnou členského státu, se mohou poskytovatel a uživatel dohodou odchýlit od ust. vyjmenovaných v § 75 odst. 2.

Úplata - § 77 Z

- Obecně zákon u platební smlouvy nereguluje
- Zásadně nelze úplata za plnění povinností dle Z
- Úplata lze jen: pokud Z výslovně připustí a je přiměřená a odpovídá nákladům poskytovat.

Informační povinnosti poskytovatele vůči uživateli

- **Předsmluvní i za trvání smlouvy**
- Poskytnout: stačí na trv. nosiči dat
- Zpřístupnit: tedy uživatel musí pro info něco aktivně vykonat: stačí sdělit údaj k vyhledání info (nesmí být pro uživatele nepřiměřeně zatěžující)
- **Není-li prokázán opak, má se za to, že poskytovatel info neposkytl ani nezpřístupnil**

Změna rámcové smlouvy ze strany poskytovatele

- Návrh min. 2 měsíce předem
- Lze dohodnout mechanismus: pokud v návrhu na změnu všechna info dle § 94/3 a uživatel neodmítne, souhlasí
- Odmítne-li uživatel návrh, může bezplatně a okamžitě smlouvu vypovědět

Změna úrokových sazeb a směnných kurzů

I bez předchozího návrhu:

- Lze dohodnout, že:
  - poskytovatel jednostranně bez předchozího oznámení změní, pokud je změna založena na změně referenčních sazeb nebo směnných kurzů podle § 82 písm. i)
  - Změna úrokových sazeb musí být uživateli oznámena bez zbytečného odkladu
- Jakákoli změna úrokových sazeb nebo směnných kurzů, která je pro uživatele příznivější, může být uplatněna i bez oznámení.

Výpověď rámcové smlouvy

- **Dává uživatel: Kdykoliv písemně**
  - Lze i u smlouvy na dobu určitou
  - Může být sjednána výpov. doba, ale max 1 měsíc
  - Lze sjednat úplatu, ale jen přiměřenou, odpovídající skuteč. nákladům poskytovatele
  - Úplata poskytovateli nenáleží, pokud smlouva trvala méně než rok
  - Nelze úplatu při výpovědi z důvodu odmítnutí návrhu poskytovatele na změnu smlouvy

Výpověď rámcové smlouvy

- **Dává poskytovatel:**
  - U smlouvy na dobu neurčitou musí být možnost výpovědi ze strany poskytovatele výslovně sjednána
  - Výpovědní lhůta min. 2 měsíce
  - Pravidla pro způsob výpovědi (jako u poskytování info před uzavřením smlouvy dle § 80/1 Z)

Autorizace platební transakce

- Plátce dá k transakci souhlas
- Může být před i po provedení transakce
- K jednotlivé transakci i k více
- Lze i prostřednictvím platebního prostředku
- Forma a postup musí být dohodnuty mezi plátcem a poskytovatelem

Platební prostředky

- Lze dohodou omezit celkovou částku transakcí provedených plateb. prostředkem za určité období
- Lze domluvit pravidla zablokování prostředku
- Držitel musí používat dle smlouvy a neprodleně oznámit ztrátu, odcizení, neautorizované použití

Platební prostředky

- Poskytovatel (vydavatel) musí:
  - Zajistit ochranu bezpečnost. prvků
  - Nevydat nevyžádáný plat. prostředek
  - Zajistit držiteli kdykoli možnost oznámení ztráty...
  - Zajistit držiteli kdykoli žádost o odblokování
  - Na žádost poskytnout doklad prokazující oznámení ztráty...
  - Zabránit užití prostředku po oznámení ztráty...

Platební prostředky – platební transakce

- Lze žádat vrácení částky transakce
  - do 8 týdnů dle § 103 Z
- Zákaz provádění srážek z částky platební transakce dle § 107 Z
- Okamžikem přijetí platebního příkazu je okamžik, kdy poskytovatel plátce obdrží platební příkaz přímo od plátce nebo z podnětu příjemce.

Platební transakce - lhůty

- Dohodnuté dle pravidel § 108 a n. ZPS
- Případně-li okamžik přijetí peněžních prostředků od uživatele nebo okamžik připsání částky platební transakce na účet poskytovatele příjemce na dobu, která není provozní dobou poskytovatele, platí, že k přijetí nebo připsání došlo na začátku následující provozní doby poskytovatele.

Platební transakce: lhůty dle Z

T: do konce následujícího pracovního dne od okamžiku přijetí plateb. příkazu:

- V této lhůtě musí „banka plátce“ zajistit připsání prostředků na účet „banky příjemce“
- Neplatí pro transakce v rámci „jedné banky“

Platební transakce - lhůty

- T: **neprodleně po připsání na účet „banky příjemce“:**
  - V této lhůtě musí „banka příjemce“ připsat prostředky na účet příjemce
- U transakcí či účtů vedených v jiné měně než je měna členského státu
  - T: do konce pracovního dne po dni, kdy byla připsána na účet „banky příjemce“
- Neplatí pro transakce v rámci jedné banky

Platební transakce - lhůty

- V rámci jedné banky v ČR v CZK:
T: **Nejpozději na konci dne, v němž nastal okamžik přijetí příkazu**
pro připsání prostředků na účet příjemce
- Kratší T rovněž pro spotřebitele a drobné podnikatele při vkládání hotovosti v měně členského státu na účet vedený v téže měně

Odpovědnost poskytovatele za neautorizovanou transakci

- Jestliže byla provedena neautorizovaná platební transakce, poskytovatel plátce neprodleně po té, co mu plátce neautorizovanou platební transakci oznámil,
  - a) uvede platební účet, z něhož byla částka platební transakce odepsána, do stavu, v němž by byl, kdyby k tomuto odepsání nedošlo,
  - b) vrátí částku platební transakce plátci, jestliže postup podle písmene a) nepřipadá v úvahu.
- Toto neplatí, jestliže ztrátu z neautorizované platební transakce nese plátce.

Plátce nese ztrátu z neautorizované platební transakce

- **do částky odpovídající 150 eurům**, pokud tato ztráta byla způsobena
  - 1. použitím ztraceného nebo odcizeného plat. prostředku, nebo
  - 2. zneužitím platebního prostředku v případě, že plátce nezajistil ochranu jeho personalizovaných bezpečnostních prvků,
- **v plném rozsahu**, pokud tuto ztrátu
  - způsobil svým podvodným jednáním nebo
  - tím, že úmyslně nebo z hrubé nedbalosti porušil některou ze svých povinností dle § 101 Z.

Plátce NEnese ztrátu z neautorizované platební transakce

- pokud plátce nejednal podvodně a
  - ztráta vznikla po té, co plátce oznámil ztrátu, odcizení nebo zneužití platebního prostředku, nebo
  - poskytovatel nezajistil, aby uživatelé byli k dispozici vhodné prostředky umožňující kdykoliv oznámit ztrátu, odcizení, zneužití nebo neautorizované použití platebního prostředku.

- Jestliže uživatel tvrdí, že provedenou platební transakci neautorizoval nebo že platební transakce byla provedena nesprávně, je poskytovatel povinen doložit,
  - že byl dodržen postup, který umožňuje ověřit, že byl dán platební příkaz, že tato platební transakce byla správně zaznamenána, zaúčtována, a že nebyla ovlivněna technickou poruchou nebo jinou závadou.
- Odpovědností poskytovatele dle Z dotčena jeho odpovědnost za škodu ani za bezdůvodné obohacení.
- Poskytovatel a uživatel se mohou dohodnout na podmínkách a rozsahu odpovědnosti poskytovatele podle Z, které jsou pro uživatele výhodnější podle obecné právní úpravy.

Zproštění odpovědnosti

- Jestliže splnění stanovené povinnosti zabránila okolnost, která je neobvyklá, nepředvídatelná, nezávislá na vůli povinné strany a jejíž následky nemohla povinná strana odvrátit, neodpovídá povinná strana za nesplnění této povinnosti.
- Uživatel a poskytovatel se však mohou dohodnout, že poskytovatel odpovídá za nesplnění povinnosti i v tomto případě.

Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti

Právní regulace tzv. „**praní špinavých peněz**“:

- zákon č. **253/2008 Sb.**, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
  - nahradil dřívější zákon č. 61/1996 Sb.
  - legalizace = **jednání sledující zakrytí nezákonného původu jakékoliv ekonomické výhody vyplývající z trestné činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem**
  - ukládá povinnosti FO, PO (zvl. Povinnosti advokáta)
  - stanoví sankce (pokuty, ...)
- **TČ - skutková podstata v § 216 trest. zákona** (dříve § 252a starého TZ) :
  - zastírání původu (příp. usilování o podstatné ztížení či znemožnění zjištění původu) věci nebo jiné majetkové hodnoty získané trestnou činností, s cílem vzbudit zdání, že taková věc nebo hodnota byly nabyty v souladu se zákonem, nebo
  - umožnění spáchání takového činu jinému

6.

Kde hledat

podrobnější informace,

event. inspiraci pro pís. práci?

Internetové zdroje

- Česká národní banka: <http://www.cnb.cz>, zejména:
  - <http://www.cnb.cz/cs/platidla/>
  - http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/
- Evropská centrální banka: <http://www.ecb.int>
- Česká bankovní asociace: <http://www.czech-ba.cz/> (zde též od 1.11.2009 platný **Kodex ČBA Mobilita klientů - postupy při změně banky**).
- Tzv. Modrá kniha ECB - Blue book (Platební styk v EU):
  - http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/modra_kniha/
  - <http://sdw.ecb.europa.eu/>
- Finanční arbitr: <http://www.finarbitr.cz>
- FIN-NET (A, N, F) : http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/members_en.htm
- EURO:
  - ČNB: http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/
  - ECB (česky): <http://www.ecb.int/bc/html/index.cs.html>
  - Evropská komise (česky):
http://ec.europa.eu/economy_finance/the_euro/index_cs.htm?cs_mid=2946